

Wtorek, 24 października 2017 r.

P8_TA(2017)0395

Odnowienie zatwierdzenia substancji czynnej pod nazwą glifosat

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie projektu rozporządzenia wykonawczego Komisji w sprawie odnowienia zatwierdzenia substancji czynnej glifosat, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 dotyczącym wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin, oraz w sprawie zmiany załącznika do rozporządzenia wykonawczego (UE) nr 540/2011 (D053565-01 – 2017/2904(RSP))

(2018/C 346/16)

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt rozporządzenia wykonawczego Komisji w sprawie odnowienia zatwierdzenia substancji czynnej glifosat, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 dotyczącym wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin, oraz w sprawie zmiany załącznika do rozporządzenia wykonawczego (UE) nr 540/2011 (D053565-01),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 20 ust. 1,
- uwzględniając art. 11 i 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającego przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję ⁽²⁾,
- uwzględniając art. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności ⁽³⁾,
- uwzględniając wnioski Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) z wzajemnej weryfikacji oceny ryzyka stwarzanego przez pestycydy dotyczącej substancji czynnej pod nazwą glifosat ⁽⁴⁾,
- uwzględniając opinię Komitetu ds. Oceny Ryzyka (RAC) Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA), proponującą harmonizację klasyfikacji i etykietowania glifosatu na szczeblu UE ⁽⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie projektu rozporządzenia wykonawczego Komisji w sprawie odnowienia zatwierdzenia substancji czynnej glifosat, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 dotyczącym wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin, oraz w sprawie zmiany załącznika do rozporządzenia wykonawczego (UE) nr 540/2011 ⁽⁶⁾,
- uwzględniając europejską inicjatywę obywatelską zatytułowaną „Zakaz stosowania glifosatu i ochrona ludzi i środowiska przed toksycznymi pestycydami” ⁽⁷⁾,
- uwzględniając projekt rezolucji Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,
- uwzględniając art. 106 ust. 2 i 3 Regulaminu,

⁽¹⁾ Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13.

⁽³⁾ Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1.

⁽⁴⁾ <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4302>

⁽⁵⁾ <https://echa.europa.eu/documents/10162/2d3a87cc-5ca1-31d6-8967-9f124f1ab7ae>

⁽⁶⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0119.

⁽⁷⁾ ECI(2017)000002.

Wtorek, 24 października 2017 r.

- A. mając na uwadze, że celem rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 jest „zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska, a także poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez zharmonizowanie zasad dotyczących wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin, przy równoczesnej poprawie produkcji rolnej”; mając na uwadze, że przepisy rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 opierają się na zasadzie ostrożności;
- B. mając na uwadze, że produkcja glifosatu, będącego herbicydem systemicznym, jest obecnie największa na świecie pod względem natężenia w porównaniu z wszystkimi pozostałymi herbicydami; mając na uwadze, że 76 % glifosatu wykorzystywanego na całym świecie jest stosowane w rolnictwie; mając na uwadze, że substancja ta jest także powszechnie stosowana w leśnictwie, na terenach miejskich i w ogrodnictwie; mając na uwadze, że 72 % całej ilości glifosatu zastosowanego w skali światowej w latach 1974–2014 rozpylono w ciągu ostatnich 10 lat;
- C. mając na uwadze, że populacja jest narażona przede wszystkim w przypadku zamieszkiwania w pobliżu opryskiwanych obszarów, poprzez użytkowanie tego środka w domu oraz poprzez spożywanie pokarmy; mając na uwadze, że stopień narażenia na glifosat zwiększa się w związku ze wzrostem całkowitej ilości stosowanego glifosatu; mając na uwadze, że wpływ glifosatu i najpowszechniej stosowanych w nim składników na zdrowie ludzi musi być regularnie monitorowany; mając na uwadze, że glifosat lub jego pozostałości wykryto już w wodzie, glebie, żywności i napojach, artykułach niespożywczych oraz w organizmie człowieka (np. w moczu);
- D. mając na uwadze, że w opublikowanym w dniu 26 października 2016 r. sprawozdaniu Unii Europejskiej w sprawie pozostałości pestycydów w żywności za 2014 r. EFSA stwierdził, że państwa członkowskie pobrały ograniczoną liczbę próbek rzepaku i soi, mimo iż uprawy te najczęściej są przyskane glifosatem, w związku z czym można oczekiwać na nich pozostałości glifosatu; mając na uwadze, że według EFSA nie są dostępne żadne informacje dotyczące pozostałości glifosatu w produktach pochodzenia zwierzęcego; mając na uwadze, że EFSA uznał, iż wyniki nie są solidne ze statystycznego punktu widzenia;
- E. mając na uwadze, że EFSA zalecił w 2015 r. zwiększenie przez państwa członkowskie analiz glifosatu i jego pozostałości (np. trimetylosulfonium) w produktach, dla których zatwierdzono stosowanie glifosatu i w których oczekuje się jego wymiernych pozostałości; mając w szczególności na uwadze to, że należy zwiększyć liczbę próbek soi, kukurydzy i rzepaku; mając na uwadze, że zachęca się też państwa członkowskie do opracowania lub wdrożenia istniejących metod analitycznych w celu kontrolowania metabolitów związanych z glifosatem oraz do dzielenia się wynikami z EFSA;
- F. mając na uwadze, że glifosat jest herbicydem o działaniu nieselektywnym, który zabija wszystkie trawy; mając na uwadze, że jego działanie oparte jest na wpływie na szlak kwasu szikimowego, który jest obecny także w glonach, bakteriach i grzybach; mając na uwadze, że udowodniono, iż subletalne narażenie bakterii *Escherichia coli* i *Salmonella enterica serovar Typhimurium* na formy użytkowe glifosatu dostępne w handlu wywołuje zmienioną odpowiedź na antybiotyki;
- G. mając na uwadze, że zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1107/2009 substancja czynna może zostać zatwierdzona tylko wówczas, gdy nie została sklasyfikowana ani nie musi być sklasyfikowana – na mocy rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 – jako substancja rakotwórcza kategorii 1A lub 1B, chyba że narażenie ludzi na tę substancję czynną jest nieistotne lub istnieje poważne niebezpieczeństwo dla zdrowia roślin, któremu nie można zapobiec innymi dostępnymi sposobami;
- H. mając na uwadze, że w marcu 2015 r. Międzynarodowa Agencja Badań nad Rakiem (IARC) sklasyfikowała glifosat jako substancję „prawdopodobnie rakotwórczą dla ludzi” (grupa 2A) na podstawie: „ograniczonych dowodów” na działanie rakotwórcze u ludzi (w oparciu o rzeczywiste przypadki narażenia), „wystarczających dowodów” na działanie rakotwórcze u zwierząt doświadczalnych (na podstawie badań obejmujących „czysty” glifosat) oraz „mocnych dowodów” dotyczących mechanizmu działania związanego z działaniem rakotwórczym (w odniesieniu do genotoksyczności i stresu oksydacyjnego) zarówno w przypadku „czystego” glifosatu, jak i jego form użytkowych; mając na uwadze, że kryteria zastosowane przez IARC dla grupy 2A są porównywalne z kryteriami określonymi dla kategorii 1B w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008;
- I. mając na uwadze, że w listopadzie 2015 r. EFSA ukończył wzajemną ocenę glifosatu i stwierdził, że „prawdopodobieństwo stwarzania przez glifosat zagrożenia rakotwórczego u ludzi jest niewielkie, a dowody nie potwierdzają konieczności sklasyfikowania tej substancji w odniesieniu do jej potencjału rakotwórczego zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008”; mając na uwadze, że w marcu 2017 r. Komitet ds. Oceny Ryzyka (RAC) ECHA uznał w drodze konsensusu, że nie istnieją dowody pozwalające na powiązanie glifosatu z rakiem u ludzi w oparciu o dostępne informacje oraz że glifosat nie powinien zostać sklasyfikowany jako substancja powodująca uszkodzenia genetyczne (mutagenne) lub zakłócająca reprodukcję;

Wtorek, 24 października 2017 r.

- J. mając na uwadze, że na posiedzeniu Wspólnego Komitetu ds. Pozostałości Pestycydów (JMPP) zorganizowanym przez Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) i Światową Organizację Zdrowia (WHO) w maju 2016 r. zespół ekspertów FAO ds. pozostałości pestycydów w żywności i środowiska oraz główna grupa WHO ds. oceny pozostałości pestycydów stwierdzili, że „istnieje niewielkie prawdopodobieństwo genotoksyczności glifosatu przy przewidywanym dziennym narażeniu” oraz „istnieje niewielkie prawdopodobieństwo zagrożenia rakotwórczego dla ludzi w wyniku narażenia poprzez spożywane pokarmy”;
- K. mając na uwadze, że w związku ze sporem sądowym w Stanach Zjednoczonych wszczętym przez skarżących, którzy twierdzą, że w wyniku narażenia na działanie glifosatu zachorowali na chłoniaka nieziarniczego, sąd ujawnił dokumenty wewnętrzne koncernu Monsanto, właściciela i producenta środka „Roundup”, którego substancją czynną jest glifosat; mając na uwadze, że ujawniona korespondencja podaje w wątpliwość wiarygodność pewnych badań – zarówno tych sponsorowanych przez Monsanto, jak i przypuszczalnie badań niezależnych – które znalazły się wśród dowodów wykorzystanych przez EFSA i ECHA do dokonania ich własnej oceny bezpieczeństwa glifosatu; mając na uwadze, że w związku z tym przejrzystość i powszechna dostępność badań naukowych, jak również nieprzetworzonych danych, na których opierają się ww. analizy, jest sprawą najwyższej wagi;
- L. mając na uwadze, że ECHA, pomijając jej wnioski dotyczące rakotwórczości glifosatu, stwierdza, że glifosat powoduje poważne uszkodzenie oczu i działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki;
- M. mając na uwadze, że zanim w dniu 29 czerwca 2016 r. przyznano techniczne przedłużenie dla glifosatu na 18 miesięcy, Parlament przyjął w dniu 13 kwietnia 2016 r. rezolucję, w której wezwał Komisję do odnowienia zatwierdzenia glifosatu na siedem lat, ale również podkreślił, że Komisja nie powinna zatwierdzać nieprofesjonalnych zastosowań glifosatu, jego zastosowania na terenie publicznych parków, placów zabaw i ogrodów lub w ich pobliżu ani zastosowania glifosatu w rolnictwie tam, gdzie zintegrowane systemy zarządzania szkodnikami są wystarczające do niezbędnego zwalczania chwastów; mając na uwadze, że w tej samej rezolucji wezwano również Komisję, aby opracowała szkolenia i zezwolenia dla użytkowników profesjonalnych, aby zapewniła lepsze informacje na temat stosowania glifosatu oraz wprowadziła rygorystyczne ograniczenia stosowania produktów zawierających substancję czynną glifosat przed zbiorami w celu zapobieżenia niewłaściwemu używaniu tej substancji oraz w celu ograniczenia potencjalnego, związanego z nią ryzyko;
- N. mając na uwadze, że w rezolucji z dnia 13 kwietnia 2016 r. Parlament wezwał również Komisję i EFSA do natychmiastowego ujawnienia wszystkich dowodów naukowych wykorzystanych jako podstawa pozytywnej klasyfikacji glifosatu oraz proponowanego ponownego zezwolenia, które to ujawnienie podyktowane jest nadrzędnym interesem publicznym; mając na uwadze, że dotychczas tego nie uczyniono;
- O. mając na uwadze, że wspomniana w motywie 13 projektu środka wykonawczego europejska inicjatywa obywatelska, w której ramach w niecały rok zebrano ponad milion podpisów obywateli europejskich, nie tylko odnosi się konkretnie do glifosatu w jednym z trzech celów, lecz także wyraźnie wzywa w tytule do „zakazu stosowania glifosatu i do ochrony ludzi i środowiska przed toksycznymi pestycydami”; mając na uwadze, że Komisja otrzymała ten wniosek w dniu 6 października 2017 r. i jest zobowiązana do udzielenia odpowiedzi do dnia 8 stycznia 2018 r.;
- P. mając na uwadze, że zgodnie z art. 13 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 wszelkie decyzje dotyczące zatwierdzenia substancji czynnej powinny być oparte na sprawozdaniu EFSA z przeglądu, innych czynnikach związanych z rozpatrywaną kwestią oraz na zasadzie ostrożności;
- Q. mając na uwadze, że w projekcie rozporządzenia wykonawczego Komisji, opierającym się na naukowej ocenie przeprowadzonej przez Niemiecki Federalny Instytut ds. Oceny Ryzyka, EFSA i ECHA, proponuje się wydanie zezwolenia na glifosat do dnia 15 grudnia 2027 r., tj. na 10 lat; mając na uwadze, że miałyby to zastosowanie od dnia 16 grudnia 2017 r.;
- R. mając na uwadze, że szczególne postanowienia zawarte w załączniku I do projektu rozporządzenia wykonawczego w sprawie odnowienia zatwierdzenia substancji czynnej glifosat nie są wiążące na poziomie Unii, ale przenoszą odpowiedzialność na państwa członkowskie;

Wtorek, 24 października 2017 r.

- S. mając na uwadze, że w swojej rezolucji z dnia 15 lutego 2017 r. w sprawie pestycydów niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego⁽¹⁾ Parlament podkreślił, że przegląd rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 jest potrzebny, by pobudzić opracowywanie pestycydów niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego, udzielanie na nie zezwoleń i wprowadzanie ich do obrotu w UE, oraz wezwał Komisję do przedstawienia przed końcem 2018 r. szczegółowego wniosku ustawodawczego w sprawie zmiany rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 z myślą o przyspieszeniu procesu oceny, udzielania zezwoleń i rejestracji pestycydów niskiego ryzyka pochodzenia biologicznego, niezależnie od ogólnego przeglądu prowadzonego w związku z inicjatywą REFIT;
- T. mając na uwadze, że Komisja zapowiedziała publikację komunikatu w sprawie przyszłości wspólnej polityki rolnej (WPR) przed końcem 2017 r., a wniosków budżetowych – w maju 2018 r.;
1. uważa, że projekt rozporządzenia wykonawczego Komisji nie zapewnia wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska, nie stosuje zasady ostrożności oraz wykracza poza uprawnienia wykonawcze ustanowione w rozporządzeniu (WE) nr 1107/2009;
 2. wzywa Komisję do wycofania projektu rozporządzenia wykonawczego oraz do przedłożenia nowego projektu rozporządzenia wykonawczego zgodnie z wymogami ustanowionymi rozporządzeniem (WE) nr 1107/2009, tzn. z uwzględnieniem nie tylko opinii EFSA, ale również innych uzasadnionych czynników i zasady ostrożności;
 3. apeluje do Komisji i państw członkowskich o niezatwierdzanie nieprofesjonalnych zastosowań glifosatu ani wszelkich zastosowań glifosatu na terenie publicznych parków, placów zabaw i ogrodów lub w ich pobliżu po dniu 15 grudnia 2017 r.;
 4. apeluje w szczególności do Komisji i państw członkowskich o niezatwierdzanie zastosowania glifosatu w rolnictwie po dniu 15 grudnia 2017 r. tam, gdzie zintegrowane systemy zarządzania szkodnikami są wystarczające do niezbędnego zwalczania chwastów;
 5. apeluje do Komisji i państw członkowskich o niezatwierdzanie stosowania glifosatu do celów osuszania w okresie poprzedzającym zbiory, ze skutkiem od dnia 16 grudnia 2017 r.;
 6. wzywa Komisję do przyjęcia środków niezbędnych do stopniowego wycofywania substancji czynnej glifosatu w Unii Europejskiej nie później niż 15 grudnia 2022 r. i do zadbania o to, by po tej dacie żadne zastosowanie glifosatu nie było dopuszczone, co obejmuje wszelki ewentualny okres przedłużenia lub okres, o którym mowa w art. 32 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009;
 7. z zadowoleniem przyjmuje proponowane wyłączenie polioksyetylenoaminy (POEA) ze stosowania w produktach ochrony roślin zawierających glifosatu; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by przyspieszyły prace nad wykazem składników obojętnych niedopuszczanych do zastosowania w środkach ochrony roślin;
 8. wzywa Komisję i państwa członkowskie do dopilnowania, by ocena naukowa pestycydów do zatwierdzenia przez organy regulacyjne UE opierała się wyłącznie na opublikowanych, poddanych wzajemnej ocenie i niezależnych badaniach zleconych przez właściwe organy publiczne; uważa, że procedurę REFIT rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 można potencjalnie wykorzystać do tego celu; uważa ponadto, że EFSA i ECHA należy przyznać wystarczające środki w celu zwiększenia ich zdolności, aby umożliwić zlecenie niezależnych badań naukowych, a ponadto zapewnić przestrzeganie najwyższych standardów naukowych oraz ochronę zdrowia i bezpieczeństwa obywateli UE;
 9. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia wystarczającego testowania i monitorowania pozostałości glifosatu w paszy, żywności i napojach produkowanych w Unii, jak również przywożonych do Unii, w celu zaradzenia obecnemu brakowi danych, na który zwróciła uwagę EFSA;
 10. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by finansowały badania i innowacje w dziedzinie zrównoważonych i oszczędnych rozwiązań w zakresie produktów ochrony roślin z myślą o zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0042.

Wtorek, 24 października 2017 r.

11. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zaproponowania odpowiednich środków przejściowych dla sektora rolnictwa oraz do opublikowania wytycznych określających wszystkie możliwe bezpieczniejsze i stwarzające niewielkie zagrożenie alternatywy, aby pomóc sektorowi rolnictwa w okresie stopniowego wycofywania substancji czynnej glifosat, a także wszystkie zasoby dostępne już dla sektora rolnictwa w ramach obecnej WPR;
 12. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządóm i parlamentom państw członkowskich.
-